

Monumentnummer*: 519513

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 17 oktober 2000
Kadaster deel/nr 82940/160

Woonplaats* Lochem
Gemeente* Lochem
Provincie* Gelderland

Locatiennaam Lochem
Locatieomschrijving Centrum

Kadastrale gemeente* Lochem
Sectie* B
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 6290

Omschrijving**

Inleiding

De WATERTOREN is gebouwd in 1924 naar ontwerp van de architect H. Wessel. De toren heeft een hoogte van 18,6m en is van het type betonnen vlakbodemreservoir met een inhoud van 250 m³. Het reservoir is gevat in een bakstenen omhulsel die de constructie aan het zicht onttrekt. Het gebouw is een goed voorbeeld van een watertoren uit de jaren twintig en is uitgevoerd in een stijl die invloeden vertoont van de Amsterdamse School.

Het hang- en sluitwerk van de deuren is vervaardigd door D.J. Laar destijds werkzaam bij de Lochemse smederij Beestman.

De watertoren is gesitueerd op de Paasberg, een met bos begroeide heuvel ten zuiden van Lochem. De toren dankt zijn geringe hoogte aan de ligging op de Paasberg. Van 1903 tot 1923 was op deze plek een Belvédère gelegen, dat in de volksmond Kiek- uut' werd genoemd vanwege het mooie uitzicht.

Omschrijving

De in kruisverband gemetselde bakstenen WATERTOREN is opgetrokken op een achthoekig grondplan met op het noorden een eveneens op achthoekige grondslag opgetrokken trappenhuis die eindigt in een toren. De schacht is opgebouwd uit betonnen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

kolommen die samen het reservoir dragen. De betonnen constructie van de watertoren wordt aan de buitenzijde door de bakstenen ommanteling helemaal aan het zicht onttrokken, waardoor de toren een geheel bakstenen voorkomen heeft. De gevels zijn alle min of meer gelijk van opbouw met uitzondering van de voorgevel waarin de entree gesitueerd is en de rechts ervan gelegen gevel waar de traptoren tegen geplaatst is.

De gevels hebben een hoge plint die eindigt in een steens rollaag en worden aan de bovenzijde afgesloten door een opengewerkte borstwering. De borstwering is gevat tussen een wit geschilderde band aan de onderzijde en wit geschilderde deklijst. De hoeken van de watertoren zijn op decoratieve wijze gemetseld in drie verticale (muizetand) stroken. Aan de onderzijde hiervan bevindt zich een natuurstenen waterlijst. De kleine raamopeningen hebben een natuurstenen latei en onderdorpel. De ramen zijn nu dichtgezet maar waren oorspronkelijk opgevuld met glasstenen. Boven de vensters van de tweede bouwlaag bevinden zich brede, licht naar voren springende velden. Deze zijn aan de onderzijde voorzien van een tandlijst en worden aan de bovenzijde beëindigd door een dubbele rollaag en een wit geschilderde waterlijst. De velden zijn onderling verbonden door een wit geschilderde, gekorniste band.

De VOORGEVEL heeft centraal op de begane grond een entree waarvoor een bordes ligt met twee treden. In de trapeziumvormig afgesloten deur opening bevindt zich een blank houten deur met robuust uitgevoerd hang en sluitwerk. Aan weerszijden van de deur bevindt zich tekstvelden met links de tekst WATER' en rechts TOREN'. De deuropening is aan de bovenzijde voorzien van een viersteens rollaag.

De overige zes GEVELS (met uitzondering van de gevel waar de traptoren tegenaan geplaatst is) hebben elk vier boven elkaar gelegen raamopeningen als beschreven.

De vijf in baksteen uitgevoerde gevels van de TRAPTOREN zijn gemetseld in kruisverband. De plint is hoger opgetrokken dan de plint van de watertoren maar wordt eveneens afgesloten door een steens rollaag. De traptoren eindigt aan de bovenzijde in een achzijdige toren die aan de bovenzijde wordt afgesloten door een geprofileerde kroonlijst.

Waardering

- Van architectuurhistorische waarde als een goed en vrij gaaf voorbeeld in ex- en interieur van een watertoren in een stijl die invloeden vertoont van de Amsterdamse School met esthetische kwaliteiten in het ontwerp zoals een goede vormgeving en een zorgvuldige detaillering. De watertoren is van belang als een bijzondere uitdrukking van de technische en typologische ontwikkeling van het betonnen vlakbodemreservoir en de toepassing van gewapend beton voor de draagconstructie hiervan.
- Van stedenbouwkundige waarde vanwege de markante ligging op een heuvel.
- Van cultuurhistorische waarde vanwege de bestemming, welke verbonden is met een technische ontwikkeling van de watertoren ten behoeve van de voor de volksgezondheid belangrijke drinkwatervoorziening.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Nutsbedrijf

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument